

Romano džaniben

časopis romistických studií | 1 | 2020

džukel

* rikono

rikono ~ rukono ~ rokono

Romano džaniben

časopis romistických studií | 27. ročník | 1/2020

HOSTUJÍCÍ EDITOR ČÍSLA:

Viktor Elšík

ředitel Ústavu obecné lingvistiky, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova

Recenzovaná část © Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2020

Na obálce:

Zjednodušená dialektologická mapa variant pro lexémy s významem „pes“
v centrálních dialekttech romštiny | Autor: Viktor Elšík

Obsah

Viktor Elšík

Centrální romština a příspěvky k jejímu strukturnímu popisu a dialektologii.

Úvod k tematickému číslu Romano džaniben 5

RECENZOVANÁ ČÁST

Michael Beníšek

Lexikální (mikro)dialektologie užské romštiny 45

Viktor Elšík

**Severogemerský (tzv. šoškárský) dialekt romštiny
a jeho fonologická specifika** 91

Zuzana Bodnárová

Užívání určitého členu v předložkových frázích v jihocentrální romštině 135

NERECENZOVANÁ ČÁST

Zuzana Bodnárová

Rukopisy Václava Kohautha 153

Helena Červeňáková-Laliková

Romane paramiša 183

Pavel Oláh

Poezie Pavla Oláha 197

RECENZE | ANOTACE

Andrej Belák: *The health of segregated Roma: first line views and practices*

(Sandra Ort-Mertlová) 201

Juraj Čokyna: *A okraje máš kde?* (Edita Rigová) 207

Yaron Matras, Anton Tenser (eds.): *The Palgrave Handbook of Romani Language and Linguistics* (Kimmo Granqvist)

213

**Klaus Siewert, Norbert Boretzky: „Wörter=Buch von der Zigeuner=Sprache“
Frankfurt und Leipzig 1755: Herausgegeben und kommentiert von Klaus
Siewert. Mit Beiträgen von Norbert Boretzky**
(Martin Gális, Anna Maria Sonneman) **217**

**Emil Ščuka: Narodili se se smyčcem v ruce.
Nejvýznamnější romští hudebníci v Československu** (Zuzana Jurková) **227**

Rukopisy Václava Kohautha

Václav Kohauth (psané také Kohaut, Kohout; druhým příjmením Klabanszky nebo Klabauszky), český premonstrátský kanovník, je autorem rukopisů *Exercitatio Linguae Zingaricae* „Cvičení z jazyka cikánského“ a *Tentamen condiscendae Linguae Zingaricae* „Pokus o zvládnutí jazyka cikánského“, které jsou uloženy ve Slovenské národní knihovně v Martině, ve fondu knihovny premonstrátů Jasov.² Slovenský biografický slovník III. (Mináč 1989: 133) uvádí, že Kohauth se narodil kolem roku 1802 v Kolíně a zemřel v roce 1867 v Jasově na Slovensku. Od konce dvacátých let 19. století až do své smrti působil na východním Slovensku jako středškolský učitel, později ředitel a farář.

Zmínku o rukopisech Kohautha najdeme v článku od maďarského etnografa Antala Hermanna z roku 1888 otištěném v novinách *Vasárnapi Újság* „Nedělní Noviny“ (str. 324), který shrnuje rukopisy a publikace zabývající se Romy a romštinou. Hermann označuje rukopisy Kohautha bez dalších komentářů nebo uvedení důvodů za „bezenné“. O deset let později vyšel „literární průvodce“ Emila Thewrewk de Ponora (1890) v časopisu *Gypsy Lore Society*, který měl za cíl shrnout veškerou romistickou literaturu doby. De Ponor porovnal rukopis *Tentamen condiscendae Linguae Zingaricae* s knihou Heinricha Grellmanna a došel k závěru, že rukopis je pouhou kopií Grellmannova slovníku (1787), kromě zájmen *kah* „kam“ a *katahr* „odkud“, a předložek *andro* „do“ a *andral* „z“. De Ponor dále uvádí, že Otčenáš na straně 25 a 26 je také převzatý z Grellmanna. De Ponor naopak k rukopisu *Exercitatio Linguae Zingaricae* žádné hodnotící komentáře nepřidává, pouze referuje o jeho existenci. V roce 1982, tj. o téměř jedno století později, maďarský jazykovědec József Vekerdi napsal knihu, ve které shrnuje a krátce recenzuje romistické práce v Uhersku a Maďarsku. Vekerdi (1982: 2) v něm označuje oba rukopisy za pouhou kompilaci dat z knihy Grellmanna (1787), a proto je považuje za „nevýznamný zdroj“. V nedávné době se k rukopisu vrátili Tökölýová a Andrš (2015). S rukopisem již pracují jako s významným pramenem. Ve svém textu popisují obsah a fyzickou podobu dokumentů a avizují plán jejich novodobého komentovaného vydání spolu s dalším romistickým rukopisem nalezeným ve fondu jasovské knihovny – k vydání dosud bohužel nedošlo.

1 Z. Bodnárová působí v Jazykovém centru na Univerzitě v Grazu. E-mail: zuzana.bodnarova@uni-graz.at

2 Fond knihovny premonstrátů Jasov kromě rukopisů Kohautha obsahuje také rukopis Jakaba Koritschnyáka *Fundamentum linguae Zingaricae* popisující severocentrální romštinu východního Slovenska z roku 1806, který byl otištěn Józsefem Habsburgem v roce 1887. Za upozornění na tyto vzácné prameny ve fondu SNK v Martině redakce RDž vděčí Ctiboru Nečasovi.

Rukopis *Tentamen condiscendae Linguae Zingaricae* je opravdu pouhým doslovným přepisem slovníkové a gramatické části knihy Grellmana (1787: 286–312), přeložené Kohauthem do latiny. De Ponor (1890: 155) také správně uvádí, že Otčenáš je rovněž kopií z Grellmana. Na rozdíl od Hermann a Vekerdiho jsem ale po analýze rukopisu *Exercitatio Linguae Zingaricae* došla k názoru, že v tomto případě se jedná o autentický zdroj. Níže se proto zaměřím výhradně na tento rukopis.

Exercitatio Linguae Zingaricae byl autorem datován do roku 1821. Ve stejném roce Puchmayer publikoval gramatiku romštiny, která se považuje za první popis severocentrální romštiny. Rukopis je zapečetěný prstenovou pečeti Kohautha z červeného vosku s iniciálami, a sestává z 11 nečíslovaných stran. Za titulním listem následuje strana s mottem v maďarštině *Jó mindent tudni* „Je dobré vědět vše“.

Rukopis je dělen na dvě části. První část (str. 3–8) nazvaná *Formulae loquendi* „Fráze“ sestává z nejběžnějších frází užívaných v řadě každodenních situací v překladu z maďarštiny do romštiny. Věty jsou občas tematicky seřazeny, jinde se však střídají nahodile. Druhá část (str. 9–11) *Vocabula Z. & H.* „Slovník cikánštiny a maďarštiny“ obsahuje kromě základních slovníkových tvarů také časování vybraných sloves a několik ustálených slovních obrátů.

Maďarský i romský text je psán maďarským pravopisem, ačkoliv ten byl standardizován až v roce 1832 Maďarskou akademií věd. To vysvětluje, proč je přepis místy nesystematický. Například české <s> je většinou zaznamenávané spřežkou <sz>, jinde ale grafémem <s> nebo zřídka zdvojenou souhláskou <ss>. Aspirované hlásky jsou značené spřežkou sestávající z aspirované hlásky a souhlásky <h>, tj. aspirované *k*, *p* a *t* jsou přepsané jako <kh, ph> a <th>. Aspirovaná afrikáta <čh> není v přepisu značena. Zdvojené souhlásky se vyskytují jen šestkrát: <rr> najdeme jen u adjektiva *kórró* (z *koro*) „slepý“, zatímco <ll> u slov *avillal* (z *avilal*) „přišel jsi“, *kanpell* (z *kampel*) „je potřeba“, *dill* (z *Del*) „Bůh“, *devlleha* (z *Devleha*) „s Bohem“, *ella* (z *ela*) „bude“, *illo* (z *ilo*) „srdce“ a *gúllo* (z *gulo*) „sladký“. Výskyt zdvojených souhlásek pravděpodobně souvisí se slabikováním a pomalou výslovností mluvčích romštiny při diktování jednotlivých slov, které pak Kohauth mylně přepisoval se zdvojenou souhláskou. Čárka nad samohláskou značí délku samohlásek. Neznělá velární frikativa (jako například české *ch*), která se nenachází v maďarském pravopisu, je zaznamenána spřežkou *ch*, pravděpodobně kvůli Kohauthovým znalostem českého pravopisu. Následující tabulka shrnuje ortografii užívanou Kohauthem v porovnání s českou ortografií:

Česky	Kohauth (1821)	Česky	Kohauth (1821)
a	a	n	n
á	á	ň	ny
b	b	o	o
c	tz	ó	ó
č	ts, jednou cs	p	p
d	d	r	r
d'	dy, zřídka gy, jednou dj	s	sz, zřídka s, jednou ss
dž	ds, jednou gys	š	s
e	e	t	t
é	é	ť	ty
f	f	u	u
g	g	ú	ú
h	h	v	v
ch	ch	z	z
i	i	ž	zs
í	í	-	õ (přehlasované dlouhé o)
j	j	-	kh (aspirované k)
k	k, jednou c	-	ph (aspirované p)
l	l	-	th (aspirované t)
m	m		

Z přeložených vět je zřejmé, že se jedná o autentický text, který Kohauth získal přímým dotazováním a zapisováním podle sluchu. Také je zřejmé, že Kohauth romsky neuměl. Hranice slov jsou často nesprávně stanovené jako například ve větě *Maro vakana!*, která by správně byla *Ma rov akana!* „Teď neplač!“. Stejná slova jsou zaznamenána různě jako například *tsungaro* (čti čungaro) vedle *dsungalo* (*džungalo*), ačkoli oba tvary odkazují k romskému *džungalo* „ošklivý“. Rukopis dále obsahuje řadu přeslechnutí se (např. *prisinder z brišind del* „prší“) a gramaticky nesprávných vět typu *dukhal tut mrodant* (z *dukhal tut mro dand místo dukhal man mro dand*) „bolí tě můj zub“. Poslední věta vznikla pravděpodobně překladem maďarské *fáj a fogam* „dosl. bolí můj zub; bolí mě zub“, kde nejdříve bylo první slovo (tj. *fáj*) chybně přeloženo jako *dukhal tut* „bolí tě“, a následně druhé slovo (tj. *fogam*) správně přeloženo jako *mrodant* „můj zub“. Z podobných chyb lze usuzovat, že věty – alespoň částečně – vznikaly překladem z maďarštiny.

Jedinými neautentickými romskými překlady v rukopisu jsou číslovky *staranda* (čti štaranda) „čtyřicet“, *pantsanda* (čti *pančanda*) „padesát“ a *sovenda* (čti šovenda) „šedesát“, které se nachází na úplném konci rukopisu, a které byly – zřejmě později – připsané pouze tužkou. Tyto číslovky byly pravděpodobně vytvořené Kohauthem analogicky k formě *tranda* „třicet“.

Dialekt popsaný Kohauthem je severocentrálním dialektem romštiny z jihovýchodního Slovenska, s největší pravděpodobností z historického regionu Abov. Potvrzuje to i fakt, že mezi přeloženými větami najdeme na otázku *kathar avillal?* „odkud přicházíš?“ odpověď *Széplakatar, Hutkatar* „z Krásné (maď. *Széplak*), z Hutky (maď. *Hutka*)“. Krásna, která je dnes městskou částí Košic, a přilehlé obce Vyšné a Nižné Hutky leží v Abovském regionu. Podle sčítání Romů z roku 1893 žilo v Košickém okrese 637 Romů, z toho 136 v Krásné (Sziklay a Borovszky 1896). Takže téměř jedna pětina Romů v Košickém kraji bydlela v Krásné, v obci která je zmiňovaná v rukopise Kohautha. Krásna byla, stejně jako i Hutka, kromě Romů obývaná také Maďary a Slováky. V doložené varietě romštiny oba kontaktní jazyky, tj. maďarština a slovenština, zanechaly stopy v podobě přejímek. Zatímco jasné převažují maďarské přejímky (např. *borsós*, čti *boršós*, z maď. *borsó* „hrách“, *seprőve*, čti *šeprőve*, z maď. *seprő* „koště“, *hoszuno*, čti *hosuno*, maď. *hosszú* „dlouhý“), slovenské přejímky jsou zastoupeny významně méně, a to slovy *bromada* „hromada“, *abrázosz* (čti *abrázos*) „obraz“, *koza* „koza“, *kniska* (čti *kniška*) „knížka“ a *misosz* (čti *mišos*) „myš“.

Jazyková data rukopisu jsem porovnávala s daty z několika set dialektů centrální romštiny získanými v rámci projektu Univerzity Karlovy *Linguistic Atlas of Central Romani* – Jazykový Atlas Centrální Romštiny (Grantová Agentura České republiky P406/11/0818). Projekt byl řešen v letech 2011 až 2013 výzkumným týmem pod vedením Viktora Elšíka.

Romská data Kohautha jednoznačně pochází z východního Slovenska, kde sám působil. Na jedné straně to potvrzují už dříve zmíněné slovenské přejímky doložené v rukopisu, a na straně druhé jazykové inovace typické pro romské variety východního Slovenska:

- *tzinel* (čti *cinel*) místo původního *kinel* „koupit“;
- *graj* místo původního *grast* „kůň“;
- *tzikóno* (čti *cikóno*, z *cikno*) místo původního *tikno* „malý“;
- přítomnost sufixu *-e* nebo *-es* u příslovce *akanak* „ted“, tj. *akanak-e*, *akanak-esz* (čti *akanak-es*);
- přítomnost počátečního *a* u slovesa *achalol* místo původního *chalol* „rozumět“;
- přítomnost substantiva *szlugadyesz* (čti *slugadēs*, ze *slugadīs*) „voják“.

Doložená varieta dále zachovala několik původních rysů, které sdílí s dalšími varietami východního Slovenska jako například:

- přítomnost příslovce *misto* (čti *mišto*) „dobře“;
- přítomnost substantiva *male* (z *mala*) „pole“;
- přítomnost hláskové skupiny *ndr* u *pindró* (z *pindro*) „noha“ a *andró* (z *andro*) „vejce“;

- přítomnost koncové souhlásky *n* u *verdan* (z *verdon*) „vůz“;
- přítomnost příslovce *tosarla* „ráno“;
- deminutivní sufix *-ic-* doložené u přejímek *košar-ic-is* „košíček“ a šerpeňov-*ic-a* „malá pánev/ pánvička“;
- zájmeno *ó* (z *ov*) místo inovativní *jov* „on“.

Zajímavé také je, že hlásková skupina *rl* v *tosarla* „ráno“ se dnes v rámci východního Slovenska zachovala právě v Abově, a jen ojediněle jinde. *Tosarla* byla téměř na celém východním Slovensku nahrazena inovativní formou *tosara*. Kromě inovací a starších rysů varieta popsaná Kohauthem sdílí s varietami východního Slovenska také maďarskou přejímku šargo „žlutý“, zatímco na západě Slovenska byla ve stejném významu zachovaná jihoslovanská přejímka *žuto*.

V doložené varietě najdeme také rysy, které jsou typické pro jižní oblast východního Slovenska jako například:

- tvoření budoucího času první osoby pomocí sufixu *-á* místo *-ava*, např. *dá* „budu dávat/ dám“;
- budoucí čas spony v třetí osobě singuláru *ejla* nebo *ella* (z *ela*) místo původního *avela* „bude“;
- přítomnost sufixu *-e* u *kavke* „tak“, srov. původní forma *avka*;
- tázací zájmeno *ká* místo *kaj* „kde, kam“;
- přítomnost původního *akhor* místo inovativního *pendech* ve významu „orech“;
- přítomnost *zsosodyi* (čti *žošodi*, z *žužo dživ*) místo inovativního *div* „pšenice“;
- *andró* (z *andro*) místo inovativního *jandro* „vejce“.

Kohauthem popsaná varieta má infinitiv shodující se s formou třetí osoby singuláru přítomného času slovesa (např. *kerel* „dělat/dělá“), která je zároveň nejrozšířenější formou infinitivu v severocentrální romštině. Avšak už na západ od Abova, v historické Zemplínské a Užské župě infinitivní forma slovesa odpovídá druhé a třetí osobě plurálu přítomného času (např. *keren* „dělat/dělá“). Za zmínku také stojí, že maďarské věty s vykáním jsou vždy přeložené pomocí druhé osoby singuláru. Takže doložená varieta nerozlišuje mezi vykáním a tykáním.

Přes veškeré nedostatky rukopisu, které hlavně souvisí s Kohauthovou neznalostí romštiny, se jedná o důležitou historickou dokumentaci severocentrální romštiny a o jeden z prvních pokusů popsat severocentrální romštinu.

Literatura

- Grellmann, H. M. G. 1787. *Historischer Versuch über die Zigeuner, betreffend die Lebensart und Verfassung, Sitten und Schicksale dieses Volkes seit seiner Erscheinung in Europa und dessen Ursprung*. Göttingen.
- Hermann, A. 1888. József Főherczeg könyve [Kniha arcivévody Jozefa]. *Vasárnapi Újság* 19 (35): 323–326.
- Kohauth, V. 1821. *Exercitatio Linguae Zingaricae*. Rukopis. (SNK J 27 a).
- Kohauth, V. 18[–]. *Tentamen condiscendae Linguae Zingaricae*. Rukopis. (SNK J 27 b).
- Mináč, V. (ed.). 1989. *Slovenský biografický slovník III. Zv., K–L*. Martin: Matica Slovenská.
- Ponor, E. T. de 1890. Gypsy grammar by the archduke Josef, 1888. *Gypsy Lore Society Journal* 2/3: 148–160.
- Sziklay, J., Borovsky, S. (eds.). 1896. *Abauj-Torna vármegye és Kassa*. Budapest. Dostupné z: <http://mek.oszk.hu/09500/09536/html/index.html> [cit. 2020-4-27].
- Tökölyová, O., Andrš, Z. 2015. Rómčina v rukopisoch z 19. storočia z kláštora premonštrátov v Jasove. *Romano džaniben* 22 (1): 107–111.
- Vekerdí, J. 1982. *A magyarországi cigány kutatások története* [Dějiny výzkumu Romů v Maďarsku]. Debrecen: Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszék.

Následující tabulka obsahuje přepis rukopisu *Exercitatio Linguae Zingaricae*. V prvním sloupci je český překlad maďarských vět, které byly uvedeny Kohauthem jako věty k překladu, resp. jako překlad romských vět. I když Kohauth neuvádí žádnou informaci o způsobu sběru romských dat, podle některých příkladů se můžeme domnívat, že se z větší části jednalo právě o překlad maďarských vět do romštiny. To lze vyvodit například z chybějících nebo často neúplných překladů maďarských vět. Například věta „pořezal jsem (si) nohu, ruku, prst“ je přeložena jako *mro pindro čindom*, tedy pouze „pořezal jsem si nohu“. Podobně ve slovníkové části pak nalezneme slovo „opasek“, přeložené do romštiny, na rozdíl od ostatních slov, dokonce celou jednou větou *ilam sirimos* „vzali jsme si opasek“.

Druhý sloupec obsahuje zápis romštiny podle Kohautha, zatímco třetí sloupec zápis podle současného pravopisu severocentrální romštiny (zpracovala ZB). V tomto sloupci a zápisu jsou také opraveny zjevné chyby (*fērer* > *feder* „lepší“, *usar* > *užar* „počkej!“), hranice slov (*maro vakana!* > *ma rov akana!* „teď neplač!“), je doplněna aspirace (*čavóro* > *čhavóro* „chlapec“, *kosnoro* > *khosnoro* „šáteček“), avšak zároveň jsou zachována všechna nářeční specifika, jako například značení délky samohlásek (pouze na relevantních místech), tvar spony s protezí (*ehin* „je“) nebo redukované tvary přivlastňovacích zájmen (*mro* „můj“, *tro* „tvůj“), a jsou ponechány i ty výrazy, které se opakují (*denaš!* „běž!“). V případech, kdy nelze rozhodnout, jestli se jedná o nářeční prvek nebo o Kohauthův mylný zápis (např. záporka v rozkazovacím způsobu *na* vedle *ma* „ne“, nebo absence *l* v *avilal* místo *avilal* „přišel jsi“), je v současném zápisu zachován tvar zapsaný Kohauthem.

V případě, že romský překlad neodpovídá maďarské větě, je doslovný nebo správný překlad romské věty uveden v posledním, čtvrtém sloupci, který také obsahuje další doplňující informace. Nečitelná část rukopisu nebo nesrozumitelné místo jsou značeny (?), resp. (text?), zatímco doplňující poznámky a vysvětlení redaktorů jsou v hranaté závorce [text].

Kohauth elicitoval rovněž vulgarismy. V originále je ovšem zapisoval většinou iniciálou nebo zkratkami, jejichž význam je patrný až z romského překladu. I ze zkratk lze ale dovést, že se neptal na neutrální pojmenování, ale skutečně na velmi expresivní výrazy. V překladech maďarských vět do češtiny je tato skutečnost zrcadlena nejen výběrem výrazů, ale také užitím vytečkování části vulgarismů, které ale zároveň umožňuje porozumění i čtenáři, který neumí romsky.

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
Pochválen buď Ježíš Kristus.	<i>Látse trodyívesz!</i>
Až na věky amen.	<i>Ferer trodyívesz!</i>
Kam jdeš, Cikáne?	<i>Kadsasz Rom / More.</i>
Odkud jdeš?	<i>Kathar dsasz.</i>
Odkud přicházíš?	<i>Kathar avillal.</i>
Z Krásné, z Hutky.	<i>Széplakatar Hutkatar.</i>
Z města Košice?	<i>Andolo forósz?</i>
Je chleba?	<i>Ehin máro.</i>
Je železo.	<i>Traszt hin.</i>
Máš peníze? Ne.	<i>Ehin tut lil? Nane.</i>
Pojď sem, dám ti krejcar.	<i>Avarde, dátut krajtzárosz.</i>
Běž, jinak tě zbiju.	<i>Arak, mer maratut.</i>
Zatanči si jeden [tanec]!	<i>Mangel jerkbel.</i>
Zahraj maďarskou píseň!	<i>Ungrikadyili basal.</i>
Neměj strach!	<i>Nadra nista.</i>
Už nic není. Už nemám nic.	<i>Imár náne nist.</i>
Už je všechno v pořádku.	<i>Szamár misto hin.</i>
chléb	<i>máro</i>
maso	<i>masz</i>
slanina	<i>baleváasz</i>
voda	<i>pánye</i>
víno	<i>mol</i>
železo	<i>traszt</i>
peníze	<i>lil</i>
tabák	<i>the drabóro, dohányesz</i>
pes	<i>rukono</i>
stůl	<i>szkamin</i>
židle	<i>lóka</i>
léto	<i>nyilaj</i>
v létě	<i>nyilaja</i>
džbán	<i>khoro</i>
Ať i Vám Bůh dá. [Odpověď na pozdrav typu „Dobré ráno, dobrý den,“ atd.]	<i>Devla date tut.</i>
Dejte mi tabák do dýmky!	<i>De tsatsino drabóro andre pípa.</i>
Dej mi chleba!	<i>De man máro.</i>

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>Lácho tro džives!</i>	Doslovný překlad: Ať máš krásný den!
<i>Feder tro džives!</i>	Doslovný překlad: Ať je tvůj lepší!
<i>Ká džas, Rom / More?</i>	
<i>Kathar džas?</i>	
<i>Kathar avilal?</i>	
<i>Séplakatar, Hutkatar.</i>	
<i>Andal o foros?</i>	K městu Košice se odkazuje jen podstatným jménem <i>foros</i> „město“.
<i>Ehin máro?</i>	
<i>Trast hin.</i>	
<i>Ehin tut lil? Nane.</i>	
<i>Av arde, dá tut krajcáros.</i>	
<i>Arakh, mer mará tut.</i>	Správně buď <i>mará</i> „budu bít“ nebo <i>marav</i> „biju“
<i>Mange jekh kbel!</i>	Doslovný překlad: Zatanči jeden (tanec) pro mě!
<i>Ungriki džili bašav!</i>	
<i>Na dara ništa!</i>	
<i>Imar (/Imár) náne ništ.</i>	Překlad spíše odpovídá první větě k překladu: Už nic není. Překlad druhé věty by zřejmě bylo <i>Imar man náne ništ.</i>
<i>Sa imar (/már) mišto hin.</i>	
<i>máro</i>	
<i>mas</i>	
<i>balevas</i>	
<i>páňi</i>	
<i>mol</i>	
<i>trast</i>	
<i>lil</i>	
<i>the drabóro, dobáňis</i>	Doslovný překlad: také tabák, kuřivo
<i>rukono</i>	
<i>skamin</i>	
<i>lóka</i>	Pravděpodobně přejímka z maď. <i>lóca</i> „lavice“
<i>ňilaj</i>	
<i>ňilaje</i>	
<i>khoró</i>	
<i>Devla, del the tut. / Del o Del the tut.</i>	Slovo <i>Devla</i> „Bůh“ je ve vokativu, zde bychom ale očekávali nominativní tvar <i>Del</i> .
<i>De ča čino drabóro andre pípa!</i>	
<i>De man máro!</i>	

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
Dej mi víno!	<i>De man mol.</i>
Dej mi pálenku!	<i>De man pálinka.</i>
Dej mi vodu, peníze!	<i>De man pánye, lil.</i>
Amen pro tebe v hrobě.	<i>Amen andre járka.</i>
Co děláš, Cikáne?	<i>Szosz keres More / Rom.</i>
Bolí mě zub.	<i>Dukhel tut mrodant.</i>
Pojď, poj..u tě.	<i>Averde thoŋa thuke mroka.</i>
Pojď, uhasíme to, protože hoří.	<i>Avas tamul dakara lyáng tsavóro, mer labol.</i>
Jdi do kostela.	<i>Avasz andre khangeri.</i>
Máš co dělat? / Máš práci?	<i>Hin tut butyi.</i>
Proč jsi to udělal? Jen proto.	<i>Soskoda kerdjel? Vasodam.</i>
J..eš hovno.	<i>Khures o khule.</i>
Dej mi oheň.	<i>De man jagóre.</i>
Dej mi p..u.	<i>De tsama mindsóre.</i>
Pojď do hospody.	<i>Avas andre kortsma.</i>
Chtěl bys jíst? Ne.	<i>Khanás? Nane.</i>
Nebij! Neubližuj!	<i>Na már. Nes miror.</i>
Co chceš? Nic.	<i>Szokan pell?</i>
Co jste přinesl?	<i>Szo angyal?</i>
Jak se máte?	<i>Szale szál?</i>
zub	<i>mrodant</i>
Rom	<i>rom</i>
moje žena	<i>mi romnyi</i>
p..a	<i>mindsori</i>
dům	<i>kber</i>
husa	<i>papinyori</i>
láhev	<i>tzaklos</i>
pán	<i>raj</i>
tento pán	<i>oda raj</i>
kostel	<i>khangeri</i>
oheň	<i>jag</i>
hovno	<i>khul</i>
běž	<i>denas</i>
slanina	<i>balevasz</i>
Budeš kouřit?	<i>Pijess dobányes?</i>
budeš pít	<i>pijov</i>
budeš jíst	-

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>De man mol!</i>	
<i>De man pálinka!</i>	
<i>De man páni, lil!</i>	
<i>Amen andre járka.</i>	
<i>So keres, more / Rom?</i>	
<i>Dukhal tut mro dand.</i>	Chybně přeložené <i>tut</i> „tě“ místo <i>man</i> „mě“.
<i>Av arde, thovav tuke mro kar.</i>	
<i>Avas te murdarel jag, čhavóro, mer labol.</i>	
<i>Avas andre khangeri.</i>	Doslovný překlad: Pojďme do kostela!
<i>Hin tut buři?</i>	
<i>Soske oda kerdal? Vaš oda.</i>	
<i>Kures o khul (n. khula).</i>	
<i>De man jagóri!</i>	
<i>De ča man mindžóri!</i>	
<i>Avas andre korčma!</i>	Doslovný překlad: Pojďme do hospody!
<i>Chanás? (n. Chanehas)? Nane.</i>	Překlad slova <i>náne</i> je „není“.
<i>Na már! De smirom!</i>	Překlad fráze <i>De smirom!</i> je „Dej pokoj!“
<i>So kampel?</i>	Slovo „nic“ nebylo přeloženo.
<i>So andal?</i>	
<i>Sar sal?</i>	
<i>mro dand</i>	Doslovný překlad: můj zub
<i>Rom</i>	
<i>mri romňi</i>	
<i>mindžori</i>	
<i>kber</i>	
<i>papiňori</i>	
<i>caklos</i>	
<i>raj</i>	
<i>oda raj</i>	
<i>khangeri</i>	
<i>jag</i>	
<i>khul</i>	
<i>denaš</i>	
<i>balevas</i>	
<i>Pijes doháňis?</i>	Doslovný překlad: Kouříš?
<i>pijav</i>	Doslovný překlad: Kouřím.
	Věta není přeložena.

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
Umím psát, číst, hrát [na hudební nástroj].	<i>tsanav thirinal</i>
Nemám rád tu dívku.	<i>Naka mavola tsajóra.</i>
Nedělej to, protože je to hřích.	<i>Lodamaker – mer oda baro beno szohi.</i>
Nesmíš se toho dotknout.	<i>Oda nane szabad note tsalavel.</i>
Už dávno to vím.	<i>Tsirla dsanav.</i>
Ať tě čert vezme.	<i>Atsabe benga ragadinel.</i>
Ať tě Bůh zbije [roz. potrestá].	<i>Kodel tute máre.</i>
J..u ti matku.	<i>Dav trada búle.</i>
Možná jste nemocný?	<i>Tu talan naszfaloszal.</i>
Co je vám? Co máte za problém?	<i>Szo tuke kampel.</i>
Nevíš, kde bydlíš?	<i>Na dsanesz kábesel.</i>
Co chceš koupit?	<i>Szokamesz te tzinela.</i>
Proč jsi to ukradl?	<i>Szoszkoda tsordyal.</i>
Kudy se má jít do Košic, do Krásné.	<i>Katar campelandro foros tedsal.</i>
Čí je ten klobouk?	<i>Katskerodi kalapa?</i>
Otče, pojď domů. Nejdu.	<i>Dade hav khbere. Nadsa.</i>
Jsi „velký pes“ [roz. mazaný], Cikáne.	<i>Baro rukono Rom szal.</i>
Věru nejsem.	<i>Naszom bizome.</i>
Nekřič! Nedělej rámus.	<i>Na vitsbin.</i>
Chceš červené kalhoty?	<i>Kampe lóle holov.</i>
Kriste, neopust' nás.	<i>Odilla men neka dinel.</i>
Sbohem!	<i>Dsáde vleha.</i>
Tam je kočka.	<i>Okihne matska.</i>
Dáš si ještě víno, pálenku, vodu? Ano.	<i>Pijes meg mol, pálinkát, pánye? Avka.</i>
Je to dobře. Není to dobře. Hodně dobře.	<i>Mistohi. Namistoh. Mistohin igen.</i>
Pojď sem, moje milá milenko.	<i>Avarde mri kedves pirányore.</i>
Je to pro mě tak těžké, až mi skoro srdce „padá“ [roz. pukne].	<i>Igen pháro, majd [opravené na ma] mrovodyóri na perel.</i>
Pojďme už domů, protože je tma.	<i>Avasz khbere, mer ratyibi (pramende?).</i>
Skoč do vody, dám ti něco.	<i>Chud andro pánye, dátut vareszo.</i>
Ať tě blesk trefí.	<i>Kozengesch andre tute devil.</i>
Dám ti, jen počkej.	<i>Dáme tut tsak usar.</i>
Jak se Vám daří?	<i>Szar tuke dsal.</i>
Věřte, je to tak.	<i>Temepena takha mandye, kav kehin.</i>

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>Džanav te irinel.</i>	Přeloženo jen „Umím psát“.
<i>Na kamaṽ ola čhajóra.</i>	
<i>Oda ma ker, mer oda baro binos bi.</i>	Přeloženo jako <i>baro binos</i> „velký hřích“.
<i>Oda nane sabadno te čalavel.</i>	
<i>Čirla džanav.</i>	
<i>(?) benga ragadinel.</i>	<i>ragadinel</i> z maď. <i>ragad</i> „odnést“; plurál <i>benga</i> „čerti“
<i>O Del tut te márel.</i>	
<i>Dav tra da bule.</i>	
<i>Tu talan nasvalo sal?</i>	<i>talan</i> z maď. <i>talán</i> „možná“
<i>So tuke kampel?</i>	
<i>Na džanes, ká bešel?</i>	
<i>So kames te cinel?</i>	
<i>Soske oda čordal?</i>	
<i>Kathar kampel andro foros te džal?</i>	K městu Košice se odkazuje jen podstatným jménem <i>foros</i> „město“. Chybí překlad „do Krásné“.
<i>Kasker'odi kalapa?</i>	Chybí spona <i>hin</i> „je“, tj. <i>Kaskero hin odi kalapa?</i>
<i>Dade, av khere! Na džav.</i>	
<i>Baro rukono Rom sal.</i>	
<i>Na som, bizo me.</i>	<i>bizo</i> z maď. <i>bizony</i> „věru“
<i>Na vičin!</i>	
<i>Kampel lóli cholov.</i>	Doslovný překlad: Je potřeba červených kalhot.
<i>O Del amen nek adinel.</i>	Doslovný překlad: Ať nám Bůh žehná; <i>adinel</i> z maď. <i>áld</i> „požehnat“
<i>Dža Devleha!</i>	
<i>Ok hin e mačka.</i>	
<i>Pijes mek mol, pálinkát, páni? Avka.</i>	maď. akuzativ <i>pálinkát</i> (z <i>pálinka</i>)
<i>Mišto hin. Namišto hin. Mišto hin igen.</i>	
<i>Av arde mri kedveš (n. kedvešni) piráňori.</i>	
<i>Igen pháro man, mro vodóri na perel.</i>	
<i>Avas khere, mer raťi hin pre amende.</i>	Doslovný překlad: Pojďme domů, protože na nás je [padá] tma.
<i>Chuťi andro páni, dá tut vareso.</i>	
<i>O zengeš (n. zengešis) andre tute (te del?).</i>	<i>zengešis</i> z maď. <i>égzengés</i> „hrom“
<i>Dá me tut, čak užar!</i>	
<i>Sar tuke džal?</i>	
<i>Te me phenav, (paťa?) mange, kavke hin.</i>	Doslovný překlad: Když já říkám, věřte mi, je to tak.

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
Tato dívka je hezká. Čilá. Ošklivá.	<i>Sukar ra klori, sziggyerghi, dsungale</i>
Neřvi tak! Mlč!	<i>mavitsin</i>
Zdechl mu kůň, kráva.	<i>murdalila szograj</i>
Dobré ráno. Dobrý den.	<i>Latso tro dyíves.</i>
Moje manželka peče chleba, koláč.	–
Pekař upekł maso.	–
Moje holínky jsou už otrhané.	<i>tsingerdi tzirach</i>
Porezal jsem si nohu, ruku, prst.	<i>mro pindro tsindom</i>
To je věru velká škoda. Ach chudák.	<i>Baro káro sza. Ej tsoro manu sehin tsoro.</i>
Můj otec je nemocný. Zdravý. Zemřel.	<i>Mrodad moresz, sasztobi mrodad naszfalo.</i>
Tento pán je bohatý, chudý, špatný.	<i>Oda raj barvalohi, nane látso raj.</i>
Já jdu do Košic do hospody, domů, do školy, do kostela.	<i>me dsav andro forósz</i>
Toto jablko, hruška, švestka je sladká, kyselá, hořká, shnilá.	–
Bůh tě přivedl [roz. Vítej! Pozdrav tě Bůh!].	<i>odel tut andyasz</i>
Proč si ke mě nepřišel?	<i>Szoszke na vlasz the mande.</i>
Ty jsi ale velký lump.	<i>Tu baro tsor manuseszal.</i>
Umím romsky, maďarsky, německy, slovensky.	<i>Me dsanaɔ romanesz, ungrika, nyemtzika, tótyika.</i>
Moje matka není doma. Sním ořechy.	<i>mride khere náne. me chava chora.</i>
Moc Vás prosím [dosl. Hezky Vás prosím.]	<i>Mangav tut sukáresz.</i>
Jak se jmenuješ?	<i>Szar tuta kbaresz.</i>
Ted' budu jíst. Budem jíst.	<i>Me cbana akana.</i>
Pojď jíst!	<i>Hav techa.</i>
Sbohem!	<i>Asde vleha.</i>
Všechno nejlepsi!	<i>Istenessen more.</i>
Nazdraví!	<i>pide vlleha.</i>
Co říkáte?	<i>Szova kberesz.</i>
Chytil jsem ptáka.	<i>Khunyom tsiriklovesz.</i>
Neplač! Proč pláčeš?	<i>Maro vakana. Szoszke rovesz.</i>
Vidíš, já jsem řekl, že to tak bude.	<i>Phendyo me tuke, hogy av ka ella.</i>
Dostal jsi [ránu] do zad, že?	<i>Chunya lopro dumo.</i>
Už jsi jedl?	<i>Tsi mar chálal.</i>

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>Šukar raklori, siderdži, džungali.</i>	<i>siderdži</i> je pravděpodobně odvozeno z romského <i>sig</i> „rychlý“
<i>Ma vičin!</i>	Chybí překlad „Mlč!“
<i>Murdalilas o graj.</i>	Chybí překlad „mu“ a „kráva“.
<i>Lačho tro džives.</i>	
	Věta není přeložena.
	Věta není přeložena.
<i>Čingerdži cirach</i>	Doslovný překlad: otrhané holínky
<i>Mro pindro čindom.</i>	Chybí překlad „ruku“ a „prst“.
<i>Baro káros sas. Ej čoro manuš ehin čoro.</i>	Doslovný překlad: Byla velká škoda; <i>káros</i> z maď. <i>kár</i> „škoda“
<i>Mro dad (mulas/more?), sasto hin, mro dad nasvalo.</i>	Je v pořadí: Můj otec (zemřel), je zdravý, můj otec je nemocný.
<i>Oda raj barvalo hin, nane láčho raj.</i>	Chybí překlad „chudý“.
<i>Me džav andro fóros.</i>	Chybí překlad „do hospody, domů, do školy, do kostela“. K městu Košice se odkazuje jen podstatným jménem <i>fóros</i> „město“.
	Věta není přeložena.
<i>O del tut andas.</i>	
<i>Soske na avlas ke mande?</i>	Doslovný překlad: Proč ke mně nepřišel?
<i>Tu baro čor manuš sal.</i>	
<i>Me džanav romanes, ungrika, němčika, tótika.</i>	
<i>Mri dej (n. daj) khere náne. Me čava akhora.</i>	
<i>Mangav tut šukáres.</i>	
<i>Sar tut akhares?</i>	
<i>Me čav (n. chá) akana.</i>	
<i>Av te chal!</i>	
<i>Ačh Devleha!</i>	
<i>Išteneššen, more!</i>	<i>išteneššen</i> je pravděpodobně zkrácený tvar maď. <i>Isten éltessen!</i> „všechno nejlepší!“
<i>Pij Devleha!</i>	
<i>So vakeres?</i>	
<i>Chuňom čiriklores.</i>	Doslovný překlad: Chytil jsem ptáčka.
<i>Ma rov akana. Soske roves?</i>	
<i>Phendom me tuke, hoď avka éla.</i>	Chybí překlad „vidíš“.
<i>Čhuňal pro dumo.</i>	Chybí překlad „že“.
<i>Či imar (/mar) chalal?</i>	Doslovný překlad: Jestli si už jedl?

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
Dejte mi jednu <i>römpöly</i> (historická dutá míra, rovná se 1,7-2 deci) pálenky.	<i>adyék rompla thardyé.</i>
Odkud pocházíte?	<i>Mere szal.</i>
Bolí mě hlava, noha.	<i>Dukhal tutosero, pindró.</i>
Kam jdeš, moje milé dítě.	<i>Kadsasz mri kedves tsavóro.</i>
Bude válka.	<i>Ejla baro mariben.</i>
já kradu	<i>me tsórav</i>
kouř	<i>thuv</i>
jestráb	<i>sasosz</i>
učím se	<i>me szikluval</i>
já miluji	<i>me kamaŋ</i>
já čtu	<i>megelav</i>
já píšu	<i>me irilav</i>
já	<i>me</i>
ty	<i>tu</i>
on, ona	<i>ó</i>
my	<i>ame</i>
vy	<i>on</i>
oni	<i>okodola</i>
já slyším	<i>me sunav</i>
včera	<i>ijts</i>
dnes	<i>adadyive</i>
zítra	<i>tajsza</i>
pozítří	<i>paltajszaszte</i>
vůl	<i>guru</i>
vojsko, armáda	<i>andro mariben</i>
dobrý	<i>látso</i>
piju	<i>pijav</i>
krátký	<i>chárno</i>
hospodský	<i>katsmaroses</i>
krev	<i>rad</i>
hromada	<i>bari bromada</i>
maso	<i>masz</i>
kříž	<i>keresztosz</i>
hřích	<i>baro bélosz</i>
ležím	<i>pastuval</i>

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>De jékɓ rompla thardí!</i>	
<i>Mere sal?</i>	Doslovný překlad: Odkud jsi?; <i>mere</i> z maď. <i>merre</i> „kudy“
<i>Dukhal tut o šero, pindro.</i>	Chybně přeložené <i>tut</i> „tě“ místo <i>man</i> „mě“.
<i>Ká džas, mro kedveš (n. kedvešno) čhavóro.</i>	
<i>Ejla (n. éla) baro mariben.</i>	
<i>me čórav</i>	
<i>thuv</i>	
<i>šašos</i>	z maď. <i>sas</i> „orel“
<i>me sikhluvav</i>	
<i>me kamav</i>	
<i>me genav</i>	
<i>me irinav</i>	
<i>me</i>	
<i>tu</i>	
<i>ó</i>	
<i>amen</i>	
<i>on</i>	Správný překlad: oni
<i>okodola</i>	Správný překlad: tamti
<i>me šunav</i>	
<i>ídž</i>	
<i>adaďíve</i>	
<i>tajsa</i>	
<i>paltajsaste</i>	
<i>guruv</i>	
<i>andro mariben</i>	Správný překlad: ve válce
<i>láčho</i>	
<i>pijav</i>	
<i>chárno</i>	
<i>kačmarošis</i>	
<i>rat</i>	
<i>bari bromada</i>	
<i>mas</i>	
<i>kerestos</i>	
<i>baro bínos</i>	<i>bínos</i> z maď. <i>bűn</i> „hřích“
<i>paštuvav</i>	

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
Bůh	<i>devla</i>
čert	<i>beng</i>
ráj	<i>szegosz, oszegosz</i>
srdce	<i>o illo</i>
křivý	<i>bango</i>
holýnky	<i>tsisma</i>
kalhoty	<i>holov</i>
šátek	<i>kosnoro</i>
troubel dýmky	<i>pipaszara</i>
mísa	<i>tsaróro</i>
síto	<i>szita</i>
koš	<i>kosáritzesz</i>
pánev	<i>serpenyovítza</i>
oko	<i>jakba</i>
Žid	<i>zsidósz</i>
vlasý	<i>bala</i>
hlava	<i>sero</i>
ucho	<i>kan</i>
krk	<i>men</i>
ruka	<i>vaszt</i>
břícho	<i>per</i>
holeň	<i>csang</i>
pata	<i>talpa</i>
noha	<i>pindró</i>
svíčka	<i>momeli</i>
kohout	<i>basnó</i>
kuře	<i>kaknyi</i>
koště	<i>sepróve</i>
lžíce	<i>roj</i>
nic	<i>nyista</i>
zemřel	<i>mamulesz</i>
obraz	<i>abrázosz</i>
hezký obraz	<i>sukar abrázosz</i>
stůl	<i>szkamin</i>
pes	<i>rukono</i>
Ať tě čert chytí.	<i>Ko beng tute chudel</i>

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>Devla</i>	Správný překlad: Bože!
<i>beng</i>	
<i>segos, o segos</i>	pravděpodobně z maď. <i>az ég</i> „nebe“, kde <i>az</i> je určitým členem.
<i>o ílo</i>	
<i>bango</i>	
<i>čišma</i>	z maď. <i>csizma</i> „holínky“
<i>cholov</i>	
<i>khosnoro</i>	Doslovný překlad: šáteček
<i>pípasara</i>	z maď. <i>pípaszár</i> „troubel dýmky“
<i>čaróro</i>	Doslovný překlad: miska
<i>sita</i>	z maď. <i>szita</i> „sít“
<i>košáricis</i>	Doslovný překlad: košíček
<i>šerpeňovica</i>	z maď. <i>serpenyő</i> „pánev“
<i>jakba</i>	Správný překlad: oči
<i>žídós</i>	
<i>bala</i>	
<i>šero</i>	
<i>kan</i>	
<i>men</i>	
<i>vast</i>	
<i>per</i>	
<i>čang</i>	
<i>talpa</i>	z maď. <i>talp</i> „pata“
<i>pindro</i>	
<i>momeli</i>	
<i>bašno</i>	
<i>kachňi</i>	
<i>šeprōva</i>	případně plurál <i>šeprōvi</i>
<i>roj</i>	
<i>ňišta</i>	
<i>imar (/már) mulas</i>	Doslovný překlad: už zemřel
<i>abrázos</i>	ze slov. <i>obraz</i>
<i>šukar abrázos</i>	
<i>skamin</i>	
<i>rukono</i>	
<i>Kaj o beng tut te chudel.</i>	

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
malý člověk	<i>charlo manos</i>
velký pes	<i>baro rukono</i>
kočka	<i>matska</i>
můj syn, moje dítě	<i>mi tsavóro</i>
zima	<i>jevent</i>
hrnec	<i>kutsóre</i>
bež!	<i>denas</i>
Kradeš?	<i>tsoresz?</i>
vejce	<i>andró</i>
není	<i>nane</i>
zelí	<i>armeni</i>
slepý	<i>kórro</i>
hezký	<i>sukár</i>
ošklivý	<i>tsungáro</i>
kulhavý	<i>bango</i>
křičím	<i>vitsilav</i>
zdechl	<i>murdalilasz</i>
já si dám pozor	<i>akaluva me (?)</i>
zpívám	<i>me dyilaval</i>
spadl jsem	<i>me pelom</i>
padám	<i>makanakepera</i>
chytil jsem	–
vařím	<i>me tával</i>
peču	<i>me pekal</i>
slunce	<i>okhan</i>
sladký	<i>gúllo</i>
kyselý	<i>sutlo</i>
shnilý	<i>kirno</i>
tvrdý	<i>zorálo</i>
třešně	<i>tseresnyes</i>
já musím	<i>me musi</i>
spím	<i>me szoval</i>
potřebuji	<i>mange kampil</i>
jím	<i>chava kanake</i>
jdu	<i>megysavakana</i>
dlouhý	<i>hoszuno</i>
mléko	<i>thut</i>

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>charno manuš</i>	
<i>baro rukono</i>	
<i>mačka</i>	
<i>mro čhavóro</i>	
<i>jevend</i>	
<i>kučóri</i>	Doslovný překlad: hrneček
<i>denaš</i>	
<i>Čores?</i>	
<i>andro</i>	
<i>nane</i>	
<i>armin</i>	
<i>korro</i>	
<i>šukár</i>	
<i>džungálo</i>	
<i>bango</i>	
<i>vičina</i>	
<i>murdalilas</i>	
<i>achaluva</i> <i>me</i> (?)	
<i>me dila</i> <i>va</i>	
<i>me pelom</i>	
<i>me akanake</i> <i>perav</i>	Doslovný překlad: já teď padám
	Věta není přeložena.
<i>me tá</i> <i>va</i>	
<i>me pe</i> <i>ka</i>	
<i>o kham</i>	
<i>gullo</i>	
<i>šutlo</i>	
<i>kirno</i>	
<i>zorálo</i>	
<i>čerešnis</i>	z maď. <i>cseresznye</i> „třešně“
<i>me muši</i> (n. <i>mušina</i>)	
<i>me so</i> <i>va</i>	
<i>mange</i> <i>kampel</i>	
<i>chav akanake</i>	Doslovný překlad: teď jím
<i>me džav</i> <i>akana</i>	Doslovný překlad: já teď jdu
<i>hosuno</i>	z maď. <i>hosszú</i> „dlouhý“
<i>thud</i>	

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
kmotr	<i>kirvo</i>
řemen	<i>szírimosz</i>
opasek	<i>eliam szírimosz</i>
-	<i>odereko</i>
bláto	<i>tsik</i>
není svobodný; nesmět	<i>nane szabadno</i>
je svobodný; smět	<i>szabadnohe</i>
mluvím	<i>me vakero</i>
hraju	<i>me pheraszkero</i>
muž	<i>baro manos</i>
žena, manželka	<i>romnyi</i>
mlýn	<i>malmosz</i>
vůz	<i>verdan</i>
prosím	<i>mangav</i>
matka	<i>mri phuridaj</i>
peníze	<i>love</i>
hodně	<i>but</i>
ráno	<i>toszarla</i>
večer	<i>ratye</i>
noc	<i>ratye</i>
knoflík	<i>gombotska</i>
prší	<i>prisinder</i>
je dobré počasí	<i>sukár dyivesz</i>
sněží	<i>jivdel</i>
Je mi zima.	<i>silbi man</i>
Je mi teplo.	<i>tatohi man</i>
Co hledáte?	<i>szorodesz</i>
ořech	<i>akbor</i>
pole	<i>mále, phuva</i>
zabodnu	<i>szurilom</i>
smůla	<i>rétzinyi</i>
červený	<i>lolo</i>
černý	<i>kálo</i>
bílý	<i>párno</i>
žlutý	<i>sárgo</i>
zelený	<i>zeleno</i>
modrý	<i>kéko</i>

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>kirvo</i>	
<i>sirimos</i>	
<i>ilam sirimos</i>	Doslovný překlad: Vzalí jsme si opasek.
<i>o dereko</i>	<i>dereko</i> z maď. <i>derék</i> „pás“
<i>čik</i>	
<i>nane sabadno</i>	<i>sabad</i> z maď. <i>szabad</i> „smět“
<i>sabadno hin</i>	
<i>me vakerav</i>	
<i>me pheras kerav</i>	Správný překlad: Dělán legraci
<i>baro manuš</i>	Správný překlad: velký muž
<i>romňi</i>	
<i>malmos</i>	z maď. <i>malom</i> (<i>malm-</i>) „mlýn“
<i>verdan</i>	
<i>mangav</i>	
<i>mri phuri daj</i>	Správný překlad: moje babička
<i>love</i>	
<i>but</i>	
<i>tosarla</i>	
<i>raťi</i>	
<i>raťi</i>	
<i>gombočka</i>	z maď. <i>gombocsa</i> „knoflíček“
<i>brišind del</i>	
<i>šukár dřives</i>	Chybí překlad spony „je“.
<i>jiv del</i>	
<i>šil hin man</i>	
<i>tato hin man</i>	
<i>So rodes?</i>	
<i>akhor</i>	
<i>mala, phuva</i>	
<i>surindom</i>	Správný překlad: bodl jsem; z maď. <i>szúr</i> „bodnout“
<i>riciňi</i>	
<i>lolo</i>	
<i>kálo</i>	
<i>párno</i>	
<i>šárgo</i>	z maď. <i>sárga</i> „žlutý“
<i>zeleno</i>	
<i>kéko</i>	z maď. <i>kék</i> „modrý“

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
trh	<i>phórosz</i>
kupovat	<i>te tzinav</i>
strom, dřevo	<i>kast</i>
pagáče	<i>bukheli</i>
pták	<i>tsirikló</i>
prase	<i>baló</i>
chytit	<i>techudel</i>
chytil jsem	<i>már chonyom</i>
budu chytat	<i>még chudál</i>
zabít	<i>murdaramesz</i>
zabil jsem	<i>mar murdamd(?)esz</i>
sedět	<i>bestéle</i>
sedím	<i>me besavakara</i>
obilí	<i>gabonasz</i>
ječmen	<i>arposz</i>
pšenice	<i>zsosodyi</i>
oves	<i>dsóv</i>
čočka	<i>lentse</i>
hrách	<i>borsósz</i>
sláma	<i>phusz</i>
seno	<i>chasz</i>
tráva	<i>tsár</i>
voják	<i>szlugadyesz</i>
farář	<i>rasáj</i>
beránek	<i>bakro</i>
koza	<i>koza</i>
vůl	<i>guru</i>
kůň	<i>graj</i>
kráva	<i>gurumnyi</i>
kniha	<i>kniska</i>
plakat	<i>te rovel</i>
pláču	<i>rovavakanakesz</i>
kamarád	<i>pajtásesz</i>
bratr	<i>pralóro</i>
hůl	<i>pátza</i>
míč	<i>labda</i>
podzim	<i>őszbe</i>

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>fóros</i>	
<i>te cinav</i>	Správný překlad: abych nakoupil
<i>kašt</i>	
<i>bokheli</i>	
<i>čiriklo</i>	
<i>balo</i>	
<i>te chudel</i>	
<i>(i)mar chuňom</i>	Doslovný překlad: už jsem chytil
<i>mek chudav</i>	Doslovný překlad: ještě chytím
<i>murdará les</i>	Doslovný překlad: zabiju ho
<i>(i)mar murdardom les</i>	Doslovný překlad: už jsem ho zabil
<i>Beš téle!</i>	Doslovný překlad: Sedni si!
<i>me bešav akana</i>	Doslovný překlad: Já teď sedím.
<i>gabonas</i>	z maď. <i>gabona</i> „obilí“
<i>arpos</i>	z maď. <i>árpa</i> „ječmen“
<i>žužo dřv</i>	
<i>džov</i>	
<i>lenče</i>	z maď. <i>lencse</i> „čočka“
<i>boršos</i>	z maď. <i>borsó</i> „hrách“
<i>pbus</i>	
<i>khas</i>	
<i>čár</i>	
<i>slugadřis</i>	
<i>rašaj</i>	
<i>bakro</i>	
<i>koza</i>	ze slov. <i>koza</i>
<i>guruv</i>	
<i>graj</i>	
<i>gurumňi</i>	
<i>kňiška</i>	ze slov. <i>knižka</i>
<i>te rovel</i>	
<i>rovav akanakes</i>	Doslovný překlad: Teď pláču.
<i>pajtášis</i>	z maď. <i>pajtás</i> „kamarád“
<i>phralóro</i>	Doslovný překlad: bratříček
<i>páca</i>	z maď. <i>pálca</i> „hůl“
<i>labda</i>	z maď. <i>labda</i> „míč“
<i>ošbe</i>	z maď. nářeční <i>őszbe</i> „na podzim“

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
hvězda	<i>tserchen</i>
chatrč	<i>koliba</i>
Jen zpívej!	<i>phengyili</i>
trávník	<i>tsár</i>
myš	<i>misosz</i>
vousy	<i>tsor, bare tsora</i>
nos	<i>nak</i>
knír	<i>tsora</i>
prst	<i>angusto</i>
nehet	<i>kermosz</i>
nůž	<i>tsúri</i>
vidlička	<i>vidlász</i>
pracuji	<i>me butyi kerál</i>
nemám co dělat; nemám nic na práci	<i>nane mam butyi</i>
opilý	<i>máto</i>
malý, maličký	<i>tzikóno</i>
ničemný	<i>nyiszavo manos</i>
pes štěká	<i>rukono bason</i>
ráno	<i>toszárla</i>
večer	<i>rátýe</i>
poledne	<i>predeloszter</i>
odpoledne	<i>paldéloszkera</i>
motyka	<i>kapa</i>
sekera	<i>tover</i>
jedna	<i>jek</i>
dvě	<i>dúí</i>
tři	<i>trín</i>
čtyři	<i>stár</i>
pět	<i>pánts</i>
šest	<i>só</i>
sedm	<i>efita</i>
osm	<i>ochto</i>
devět	<i>enya</i>
deset	<i>des</i>
jedenáct	<i>desueg</i>
dvanáct	<i>desudui</i>
třináct	<i>desutrin</i>

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>čercheň</i>	
<i>koliba</i>	ze slov. <i>koliba</i>
<i>Pben dīli!</i>	Doslovný překlad: Řekni píseň!
<i>čár</i>	
<i>mišos</i>	ze slov. <i>mys</i>
<i>čhor, bare čhoro</i>	Doslovný překlad: vousy, dlouhé vousy
<i>nakh</i>	
<i>čhoro</i>	
<i>angušto</i>	
<i>kermos</i>	z maď. <i>köröm</i> (<i>körm-</i>) „nehet“
<i>čhúri</i>	
<i>vidla</i>	z maď. nářeční <i>vidla</i> „vidlička“
<i>me buťi kerav</i>	
<i>nane man buťi</i>	
<i>máto</i>	
<i>cikno (n. ciknóro)</i>	
<i>ňisavo manuš</i>	
<i>rukono bašol</i>	
<i>tosarla</i>	
<i>ráti</i>	
<i>pro déloste</i>	<i>délo</i> z maď. <i>dél</i> „poledne“
<i>paldéloskero</i>	<i>délo</i> z maď. <i>dél</i> „poledne“
<i>kapa</i>	z maď. <i>kapa</i> „motyka“
<i>tover</i>	
<i>jekb</i>	
<i>dúj</i>	
<i>trín</i>	
<i>štár</i>	
<i>pándž</i>	
<i>šó</i>	
<i>efta</i>	
<i>ochto</i>	
<i>eňa</i>	
<i>deš</i>	
<i>dešujekb</i>	
<i>dešuduj</i>	
<i>dešutrín</i>	

Věty k překladu / Přeložené věty	Zápis romštiny v originále rukopisu
čtrnáct	<i>desustar</i>
patnáct	<i>desupants</i>
dvacet	<i>bis</i>
třicet	<i>tranda</i>
čtyřicet	<i>staranda</i>
padesát	<i>pantsanda</i>
šedesát	<i>sovenda</i>
můj	<i>mro</i>
	<i>Kanarom bule práda dinasz.</i> <i>Akoro peszke djile pindasz [opraveno na phindasz].</i> <i>Peszkerera pera [opraveno na phena].</i>
jaký Možná si v životě vždy nevěřící, ach, nerozesmutňuj mě, protože víš, jaký jsem, protože když mě rozesmutníš, ihned umřu. (?) nikdo. Jen ty (?). Asi budeš myslet, že něco tajím. Ať se zítra nevzbudím. (?)	

Současný editovaný zápis v severocentrální romštině	Poznámka
<i>dešuštar</i>	
<i>dešupandž</i>	
<i>biš</i>	
<i>tranda</i>	
<i>saranda</i>	<i>připsané později tužkou, tvary patrně vytvořené Kobauthem analogicky k tranda</i>
<i>penda</i>	<i>připsané později tužkou, tvary patrně vytvořené Kobauthem analogicky k tranda</i>
<i>šovardeš</i>	<i>připsané později tužkou, tvary patrně vytvořené Kobauthem analogicky k tranda</i>
<i>mro</i>	Překlad z latinského <i>meus</i> „můj“ (na okraji stránky)
<i>Kana o Rom bule prá da diñas, akor ov peske d'ili pbenđas. Peskerá pheňa</i>	Tyto věty jsou uvedené na poslední stránce rukopisu a nejsou přeložené do maďarštiny. Překlad: Když Rom jebal prá = svou? matku, tehdy si on(a) zpíval(a) písničku. Svou sestru
	Na poslední stránce rukopisu pod romskými větami (viz výše) následuje maďarsky psaný text, který zjevně nesouvisí s romštinou: <i>millyen</i> <i>talám életedbe mindég hitetlen vagy, jaj szívémet</i> <i>ne keserits, mert tudo, hogy milyen vagyok, mert ha</i> <i>ege meg keseritel, tüstén mingyát meg balok. (Kiles</i> <i>anak?), hát azok senki se. Tsak te (?) talam bizon</i> <i>azt gondolod hogy valamit titkolok. Felne keljek az</i> <i>holnapra. (?)</i>

Seznam zkratek:

roz.	rozuměj
maď.	maďarština, maďarský
slov.	slovenština, slovenský